Dodatek tygodniowy

przy Gazecie Lwowskiej.

Nro. 30. Dnia 29. Lipca 1854.

O byłych Wybraniectwach.

Przez:

Aleksandra hr. Stadnickiego.

(Ob. Nr. 26, 27 i 28 Dod. tygod.)

Przywileje na łany wybranieckie. We wsi Grywałdzie. Obwodu sandeckiego.

Łan I.

1640. Oznajmujemy tym listem Naszym wszem w obec i każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, iż My mając zaleconą sobie sposobność do odprawiania służby wojennej uczciwego Macieja Kiparskiego, umyśliliśmy mu rolę Wybraństwa we wsi Grywałdzie do starostwa Corstyńskiego należącej po śmierci uczciwego Jana Zduńskiego do dyspozycyi Naszej przypadła prawem dożywotnem dać i konserwować, jakoż teraźniejszym listem Naszym ze wszystkiemi wolnościami, według opisanych praw i konstytucyi dajemy i konserwujemy, dając mu wszelaką wolność używania pomienionej roli wybranieckiej i wszystkich z dawna należących gruntów, ogrodów, lasów, łąk, paszy tak leśnej jako i polnej, na rąbanie drzewa i chrustów w puszczach i lesiech Naszych na opał i potrzeby domowe krom pustoszenia jednak ich, także warzenia piwa i gorzałki palenia na domową własną potrzebę. Względem którego dożywocia w wojnie tylko służyć będzie, od wszelkich robót dzierżawcy, oddawania czynszów, zaciągów, stacyj wolnym zostawając. Co do wiadomości wszystkich, którym należy, a mianowicie urodzonego Jana Jastrzębca Baranowskiego, starosty Naszego, tamecznego i inszych na potem będących przywodząc, rozkazujemy, aby przerzeczony Maciej Kiparski w tych nadanych wolnościach, żadnej przeszkody nie miał i owszem w całości.... [1]) zachowany, a jeźliby łanu zupełnego .. .... [2]) będzie wymierzonego nie..... [3]) ten aby mu z pokazaniem .... [4]) listu Naszego był podług regestrów lustratorskich.... [5]) tamecznych wymierzony i w używanie spokojnie podany dla łaski Naszej. Naco się ręka Nasza podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia XVI. miesiąca sierpnia, roku pańskiego 1640, panowania Naszego polsk. VIII, a szwedz. IX. —

Udzielenie łanu Wybranieckiego po Janie Zduńskim pozostałego, Maciejowi Kiparskiemu.

Łan II. Nro. 1szy.

1653. Wszem w obec i każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, oznajmujemy, iż My mając wzgląd i miłościwe baczenie na usługi wojenne szlachetnego Stanisława Milewskiego, które przez wszystkie ekspedycye przeszłe kozackie z uszczerbkiem zdrowia i zniszczeniem substancyi osobliwie w zbarawskim obozie podejmował, słusznie uznawszy, aby za zasługi swoje nagrodę z miłościwej łaski Naszej pańskiej otrzymał. A iż przerzeczony Stanisław Milewski mając prawo na WybrańSstwo grywałdzkie w starostwie czorstyńskiem za konsensem Naszym od urodzonego Jana Piotraszewskiego nabyte z cesyą authentyczną przez niego na osobę swą uczynioną i zeznaną aktami grodzkiemi oświecimskiemi komprobował, że przywilej zgubił, tedy na miejsce zgubionego przywileju nowy przywilej na pomienione Wybrańmstwo we wsi Grywałdzie pomienionemu Milewskiemu dajemy i przy wszystkich wolnościach, których już był w używaniu, Wybrańcom według konstytucyi i praw opisanych nadanych zachowujemy, z wolnem używaniem wszelakich pożytków wybranieckich gruntów, budynków, ogrodów, łąk, pól, jezior, rzek, paszy polnej i leśnej, rąbania drzewa i chróstów, warzenia piwa, gorzałki palenia na potrzebę tylko własną domową. Czyniemy go przytem wolnym od wszelkich ciężarów, służb, zaciągów, oddawania czynszów i innych wszelakich powinności. Nam jako staroście Naszemu winnych, także od stacyi żołnierskich, podwód, stanowisk i innych wszelkich podatków. Co do wiadomości wszystkich, którym to wiedzieć należy, przywodząc, a osobliwie teraźniejszego starosty Naszego Czortyńskiego i innym na potem będącym rozkazujemy aby przerzeczony Jan Mielewski cale i nienaruszenie przy wolności Wybrańcom nadanej był zachowanym, a jeśliby łanu zupełnego niemiał, z którego służbę wojenną odprawować winien, tedy za pokazaniem tego listu Naszego, aby mu był wymierzony dla łaski Naszej. Na co to własną ręką podpisawszy pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Grodnie dnia XVI stycznia, roku pańskiego MDCLIII Panowania Naszego polsk. i szwedz. VI. roku.

Utrzymanie Stanisława Milewskiego przy odstąpionym mu przez Jana Piotraszewskiego łanie Wybranieckim.

Nro. 2gi.

1657. Oznajmujemy tym listem Naszym wszem w obec i każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, iż My mając wzgląd na zasługi Stanisława Mielewskiego, Wybrańca Naszego, które Rzeczypospolitej przez wiele lat w różnych ekspedycyach wojennych wyświadczył, tudzież i na podeszłe lata jego, dla których on dla odprawowania powinności wojennych nie jest już sposobny: snadnośmy mu pozwolili, jakoż i tem pisaniem Naszem pozwalamy, aby się mógł prawa swego, które ma, na łan roli Wybranieckiej we wsi Naszej Grywałdzie do starostwa czorstyńskiego należącej, także i na młyn do tegoż Wybrańistwa zdawna należący wyrzec, i ono na osobę uczciwych Wojciecha Gadowica i Katarzyny Wolskiej małżonków zupełnie wlać, który-to prawa wlewek, gdy będzie przed księgami którémikolwiek authentycznemi uczyniony, My go za ważny mieć chcemy. Za którym to wlewkiem prawa i pozwoleniem Naszem teraźniejszem, przerzeczony łan roli Wybranieckiej z młynem i z wszystkiemi przynależytościami, także z łąkami, pastwiska razwanemi, które poddani tameczni sobie przywłaszczają i od pomienionego łanu Wybranieckiego niejako oderwać chcą, z wolnem paszy tak leśnej jako i polnej używaniem drew w lasach i puszczach Naszych rąbaniem, ryb na swoją własną potrzebę w stawach i rzekach Naszych łowieniem, gorzałek i piwa paleniem i warzeniem, i z inszemi wolnościami za świętej pamięci Stefana króla, antecesora Naszego nadanemi i w konstytucyach koronnych opisanemi, pomienieni małżonkowie mieć, trzymać i onych *in solidum* spokojnie zażywać będą do ostatnich dni żywota swego. Nadto czynimy ich wolnymi od wszelkich robót, zaciągów, czynszów, stacyi. podatków, danin, tak baranów, jako i inszych tam zwyczajnych, Nam albo staroście Naszemu powinnych, które poddani tameczni za nich odprawować powinni. A iż łanu zupełnego tam wymierzonego nie masz, żądamy po urodzonym staroście Naszym, aby jako najprędzej był wymierzony i pomienionemu Gadowicowi i Katarzynie małżonkom w używanie dany. Co do wiadomości wszystkich, którym to wiedzieć należy, a mianowicie urodzonego Jerzego Platemberka teraźniejszego i potem będących starostw czorstyńskich przywodząc, rozkazujemy, aby przerzeczonych Wojciecha Gadowica i Katarzyne małżonków przy używaniu tej majętności i wszystkiej wolności, cale i nienaruszenie zachowali, i aby od drugich zachowani byli, starali się dla łaski Naszej Na co dla lepszej wiary ręką się Naszą podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w obozie pod Krakowem dnia XXVIII miesiąca sierpnia, roku pańskiego MDCLVII panowania Naszego polskiego IX, — szwedzkiego X roku.

Upoważnienie rzeczonego Stanisława Milewskiego do odstąpienia prawa swego na łan Wybraniecki na rzecz Wojciecha Gadowica i Katarzyny z Wolskich tegoż żony.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

1) Nieczytelne. Ma być zapewnie: „był przy nich."
2) Nieczytelne. Zapewnie: „z którego służbę wojenną odprawować."
3) Nieczytelne. Zapewnie: „nie miał, tedy."
4) Nieczytelne. Zapewnie: „tego."
5) Nieczytelne.

Wykaz przywozu i wywozu ważniejszych towarów w miesiącu maju 1854.

(Obacz Nra 3, 14, 15, 16, 18, 25 i 28 Dodatku tygodniowego.)

Przywóz do kraju.

Wprowadzono		do Galicyi	w Krakowskie	na Bukowinę
	Funtów			
Kakao trzebione i w łupach	„	16.00	—	—
Kawa surowa i surogaty .	„	228,11.74	231,89.28	6,99.03
„ palona	„	5.00	—	13.98
Korzenie pospolite . . .	„	4,11 21	9,34.87	56.00
„ przednie . . .	„	1,77.29	91.56	—
„ najprzedniejsze .	„	10.04	17.75	—
Owoce południowe przednie	„	49,16.78	35,89.60	14,35.90
„ „ średnie	„	237,49.14	55,19.93	46,13.97
„ „ pospolite	„	20,02.00	10,96.00	1,49.84
Herbata	„	146,40.48	7,69.84	1,79.80
Cukier rafinowany . . .	„	14,74.88	51.41	50 05
Faryna	„	—	—	16.80
Pszenica, orkisz	„	36583,40.00	71,80.00	7,515,15.40
Hreczka, proso, żyto, kukurudza	„	33537,62.00	716,76.50	63237,80.00
Jęczmień, słód, owies . .	„	11028,07.00	95,55.00	5,176,10.10
Mąka i mlewo	„	694,43.47	166,05.60	288,02.17
Rośliny, nasienie lniane . .	„	7,99.00	—	—
„ szczegółowo niewymienione	„	22,34.23	6,92.34	6,51.37
Ryby: śledzie i sztokfisz .	„	12,23.00	53.63	92.40
Bydło rzeźne i robocze, woły, byki,	sztuk	—	—	565
„ „ Krowy i cielęta	„	—	1	—
„ „ Owce i kozy .	„	1	135	989
„ „ Nierogacizna .	„	184	12	704
Konie i źrebięta	„	144	29	55
	Funtów			
Futra i skóry surowe. . .	„	23,06.50	39.33.40	2,30.48
Futra wyprawne	„	10,12.00	26,39 36	—
Tłuszcz, łoje	„	368,46.00	375,17.50	14,30.00
Oliwa.	„	51,63.96	43,52.12	27,50.99
Wódka, spirytus, arak, rum	„	55,70.92	32,62.14	56.54
Likwory, esencya ponczowa i t. p.	„	16.00	—	—
Wino w flaszach	„	9,21.62	19,58.86	—
„ w beczkach. . . .	„	80.00	1770.79	—
„ mołdawskie. . . .	„	—	—	193,94.28
	stóp kubicznych			
Drzewo na opał	„	972	—	1364
„ sprowadzone na osi	„	550	5783	1065
Dudulec	„	44	—	—
„ sprowadzone na osi	„	2109	4475	—
	Funtów			
Koszenila, indygo, materye farbierskie	„	7.24.56	1,02.00	—
Żelazo surowe	„	422,75.00	—	—
„ lane	„	—	—	4,06.06
„ z okregu celnego związku	„	—	2,30.10	—
Przędza bawełniana surowa	„	6.00	—	4,58.28
„ „ bielona. .	„	12.92	5,35.89	10.04
„ „ farbowana	„	529.34	—	—
„ „ z okręgu celnego związku . . .	„	—	4,57.73	—
Przędza lniana surowa . .	„	10.00	1.85	—
„ w niciach. . . .	„	5.00	8.88	—
Wyroby bawełniane poślednie	„	1.05	—	3.37
„ „ średnie . .	„	2,56.95	1,49.40	44.08
„ „ z związku celnego .	„	15.12	27.30	—
„ „ przednie. .	„	2,68.00	2,10.52	5.04
„ „ z związku celnego .	„	—	5.80	—
„ „ najprzedniejsze . . .	„	42.67	14.35	1.64
„ „ z związku celnego . .	„	5.95	—	—
Wyroby lniane najpośledniejsze	„	—	—	10.85
„ „ przednie .	„	1.00	16.35	—
„ „ najprzedniejsze .	„	1.00	—	1.82
„ „ ze związku celnego	„	0.72	0.18	—
Wyroby wełniane poślednie	„	10.00	84.21	—
„ „ średnie . .	„	2,61.40	1,84.29	—
„ „ przednie .	„	3.00	3.11	—
	Funtów			
Wyroby wełniane z związku celnego . .	„	10.30	26.00	—
„ „ najprzedniejsze . . .	„	1.00	0.56	—
Wyroby jedwabne przednie	„	56.95	3.43	0.18
„ „ z związku celnego .	„	8.78	6.40	—
„ „ poślednie	„	12.31	7.43	4.59
„ „ z związku celnego .	„	—	3.00	—
Suknie i stroje poślednie .	„	3 00	1,34 57	—
„ „ przednie .	„	3.15	20.95	1.00
„ „ najprzedniejsze . . .	„	8.72	1.30	0.52
Papier pośledni	„	—	—	84.20
„ przedni	„	49.82	60.10	—
„ z związku celnego .	„	—	7,45.43	—
„ najprzedniejszy . .	„	—	10.50	—
Obicia papierowe z związku celnego	„	—	67.68	—
Takież bliżej nieoznaczone	„	9.85	51.55	—
„ łącznie z innemi wyrobami. . . .	„	—	39.82	—
Wyroby kuśnierskie surowe	„	59.64	41.00	—
Takież z związku celnego .	„	1,43 80	1,64.00	—
„ przerabiane . . .	„	1.00	13.50	—
Skóry poślednie	„	4,49.50	—	3,85.06
„ z związku celnego .	„	5,44.50	152,42.71	2,01.50
„ przednie	„	3.00	4.50	—
„ ze związku celnego	„	7.12	42,69.04	31.50
Towary skórzane i z kauczuku	„	12.36	31.13	—
Takież z związku celnego .	„	—	5,40	—
„ przednie . . .	„	9.52	15.73	0.36
„ z związku celnego .	„	1,18.00	9.05	—
„ łączne w innych wyrobach	„	—	1.65	—
Rękawiczki	„	1.00	4.20	—
„ ze związku celnego	„	9.80	—	—
Wyroby kościane	„	—	2.20	—
„ ze związku celnego	„	—	50.80	—
Wyroby drewniane najpośledniejsze .	„	106,62.00	18,75.00	14.00
„ „ przednie .	„	35,46.00	6.00	1.12
Meble z zwiazku celnego .	„	12.00	—	—
Wyroby drewniane najprzedniejsze	„	10.35	0.97	—
Takież ze związku celnego .	„	3.00	15,12.10	—
Wyroby gliniane najpośledniejsze .	„	—	3.76	0.56
„ „ poślednie .	„	—	3.36	4.02
„ „ średnie .	„	1.00	6,27.24	1,21.47
Takież z związku celnego .	„	5,18.00	2,03.00	—
„ przednie	„	—	2.76	—
„ z związku celnego .	„	—	1.67	—
„ najprzedniejsze . .	„	5.00	2.00	—
Porcelana ze związku celnego	„	—	17.00	—
„ łącznie przy innych wyrobach .	„	—	9.58	—
Wyroby żelazne najpośledniejsze ze związku celnego	„	21,53.00	72.70	—
Takież poślednie	„	16.00	12.08	—
„ z związku celnego .	„	13,97.00	8.40	—
„ przednie	„	17.00	68.37	—
„ ze związku celnego .	„	2,96.70	3,58.74	—
Wyroby z kruścu bliżej nieoznaczone	„	2,62.03	1,36.28	15 56
Takież cynkowe ze związku celnego	„	—	7.70	—
Maszyny żelazne	„	12,16.76	3,78.56	—
„ „ bliżej nieoznaczone .	„	—	1,26.73	—
Drobne towary najprzedniejsze . . .	„	7.20	44.86	—
„ „ przednie . .	„	2.91	34.08	—
Takież z związku celnego .	„	—	4.00	—
„ poślednie	„	56.85	1,14.38	36.06

Wprowadzono		do Galicyi	w Krakowskie	na Bukowinę
	Funtów			
Preparata chemiczne i farby przednie	„	1.08	11.86	—
„ „ bliżej nieoznaczone	„	2.62.95	1,51.73	—
Mydło pospolite	„	1.35.00	3,21.90	4.90

Wprowadzono		do Galicyi	w Krakowskie	na Bukowinę
	Funtów			
Mydło z Tryestu	„	—	—	56,65
„ przednie, pachnące .	„	21.00	31.32	—
Książki, muzykalia, mapy .	„	4,26.95	3,11.08	2.43.00
Obrazki, litografie . . .	„	91.60	42,25	—

Wywóz za granicę.

Wywieziono		z Galicyi	z Krakowskiego	z Bukowiny
	Funtów			
Skóry i futra surowe, pośledni	„	29,80.80	349,95.47	—
Szczecina	„	—	29,79.75	—
Siarka	„	196,00.00	762,61.60	—

Wywieziono		z Galicyi	z Krakowskiego	z Bukowiny
	Funtów			
Potaż.	„	87,62.00	848,25.62	—
Spiż	„	—	16,57.00	—
Gałgany	„	—	1110,43.00	—
Kości.	„	360.00	—	—

Opisy obrazów znajdujących się w kościołach miasta Lwowa.

Przez:

Felicyana Łobeskiego.

(Obacz Nr. 19, 20, 27, 28 i 29. Dodatku tygodniowego.)

Cerkiew ś. Onufrego i monaster OO. Bazylianów na żółkiewskiem przedmieściu.

(Dokończenie.)

Nagrobki.

Zakończając niniejszy opis, wymieniamy jeszcze nagrobki, te które się obecnie znajdują.

Wewnątrz cerkwi, obok wielkich drzwi po prawej stronie, jest umieszczony w ścianie wielki głaz czworobocznego-podłużnego kształtu, z piaskowca, otoczony do koła napisem sławiańskim w wielkich głoskach, lecz coraz niknącym i którego tylko krawędzie pozostają. Pośrodku głazu, jako herb, jest w płaskorzeźbie wielka piękna głowa bawoła. Będzie-to zapewne nagrobek owego na wstępie wspomnionego Tomszy hospodara wołoskiego, gdyż godło bawołu jest herbem książąt wołoskich.

Naprzeciwko tego pomnika, po lewej stronie, jest takiż sam inny, tego samego kształtu i rozmiaru i z podobnym sławiańskim dokoła napisem, lecz gładkiej nateraz powierzchni, być może że czas zatarł wyrażone jakowe na nim godła lub inne znaki. Będzie-to zapewne nagrobek owej także zwyż wspomnionej Heleny księżnej Poniatowskiej a córki Jankuły hospodara wołoskiego, pogrzebionej tutaj w pierwszej połowie XVI. wieku.

Na cmentarzu, na szczupłej przestrzeni między cerkwią a budowlą klasztoru, znajduje się cztery kamiennych w kształcie obelisków. Na jednej z nich czytamy:

Najprzewielebniejszemu w Bogu Imci księdzu Modestowi Chryniewieckiemu, prowincyałowi WW. OO. Bazylianów, byłemu rektorowi akademii lwowskiej, przyjacielowi swemu Wincenty Rubczyński posiadacz dóbr, członek Stanów galicyjskich położył dnia 1. września 1823.

Po drugiej zaś stronie:

Tenże umarł dnia 1 kwietnia 18XVIII, przeżywszy lat 70, których 46 spędził — poświęciwszy z nich 35 profesurze akademii lwowskiej, w której-to przez rok jeden z chwałą wysoką dostojności rektora piastował. W tejże był także członkiem honorowym akademii krakowskiej i współfundatorem klasztoru OO. Bazylianów.

Kolumna druga zawiera napis:

Tu leżą zwłoki JK. Teofana Holdaewicza z. ś. B. w. który po 48 letniej pracy w zakonie piastując najgorliwiej rozmaite urzędy, jako to: wicerektora w jednem tutejszem seminarium, prowincyała, nakoniec opactwa żółkiewskiego zaszczycony nominacyą, pełen zasług umarł dnia 1. września 1822 r. a 70 wieku swego. — Po drugiej stronie: *Pomnik ten staraniem zakonnego zgromadzenia postawiony.*

Na kolumnie trzeciej:

Tu odpoczywa z Bogiem ksiądz Arseni Radkiewicz z. ś. B. w. prowincyał i przełożony tego klasztoru ś. Onufrego, ś. theologii doktor, którego staranością klasztor, wieża, zakrystya i presbiteryum powstały, będąc albowiem oraz nauczycielem pisma ś. i wschodnich języków a akademii tutejszej lwowskiej przez lat 34, wszystko poświęcił na podźwignienie miejsca tego. Przeniósł się do wieczności dnia 1. Augusta 1821 r. mając lat 62 i miesięcy 4 wieku swego. Prosi o Pozdrowienie anielskie. Pomnik ten staraniem zakonnego zgromadzenia postawiony.

Czwarta kolumna obalona i zarosła mchem i trawą.

Wykaz spotrzebowanej ilości buraków po galicyjskich fabrykach cukru.

(Obacz Nr. 11 i 15 Dodat. tyg.)

A) W miesiącu marcu roku 1854 i 1853.

I. Cukiernia w **Pisarzowicach** w obwodzie Wadowskim spotrzebowała:

w marcu 1854 surowych buraków 0. cnt.
„ „ 1853 „ „ 825. „

II. Cukiernia w **Łańcucie** w obwodzie Rzeszowskim ustała.

III. Cukiernia w **Tłumaczu** w obwodzie Stanisławowskim spotrzebowała:

w marcu 1854 suszonych buraków 11.440 cnt.) w r. 1854
„ „ 1853 „ „ 4,680 „ } więcej 6760 cnt.

B) W kwietniu 1854 — 1853.

Cukiernia w **Pisarzowicach**, stanęła od lutego b. r, zaś Cukiernia **Łańcucka** ustała zupełnie, produkcya nie odpowiadając kosztom wydatku.

Cukiernia **Tłumacka** w obwodzie stanisławowskim mogła w kwietniu 1854 spotrzebować tylko 6.760 cetnarów buraków suszonych, bo tyle miała w zapasie, a przytem dostawa opału bardzo była utrudniona.

C) W maju 1854 — 1853.

W maju r. b. sama tylko Tłumacka cukiernia wyrabiała cukier; i spotrzebowała 15,600 cetn. suszonych buraków, o tyleż więcej niżli w maju roku zeszłego, bo wtedy z niedostatku buraków i dowozu drzewa na opał stać musiała.

D) W czerwcu 1854 — 1853.

Równie i w czerwcu r. b. sama tylko Tłumacka cukiernia wyrabiała cukier; a spotrzebowała 8802 cetnarów surowych buraków.

Krosno. R. 1459.

Wójtowie dziedziczni dozwalają jatki szewskie odbudować poza obrębem rynku i potwierdzaja dawne ustawy cechowe.

(Dokończenie. Ob. Nr. 28 i 29 Dodatku tygodniowego.)

Auch welch meistir eyne(m) ma(n)ne Smer loe adir asche apborgit, vnd offeyne(n) genant(e)n tag nicht bezalit, als her mit em apgereth hot, das clage off en yn dy Czeche kompt, zo zal em der meistir gebitt(e)n, das her em ynfirzen tage beczale Beczalt her zeyn nicht, zo zal her eyn halb phunt wechsis zu buße geb(e)n, also lange basher bezale. Auch welch meister enlenczil ledir adir fel off dem margte kewffit der zal is nicht weg füren, her is vörerbite, adir den gesellen wedir vörkewffe bey eymir volle yn(n)unge, Is zev Gar adir Rawch Me gebe wir en ap irnenem vudir en vndir den adir yn den Benckin gestol(e)n wirt vnd der Dyp begriffin wirt zo zyll(e)n ze alle off eynen phennyg lossin Richt(e)n. Auch me wer vndir en yn der Brudir Bir adir vndir den Benck(e)n adir yn der Czeche vöreylet adir eyn messir czoge, adir scholde, der zal eyn achtil Bir czubusse geb(e)n. Auch wer czu ir Brudir Bir gebet(e)n wirt, is zey schvknecht adir wer her zey frewelt her agir scholde, adir eyn gezog hwbe, der zal dy zelbe busse geb(e)n als der meystir eyne Me ap ymant vndir en ander yn Ee begriffin wurde, adir nicht an der recht(e)n Ee zesse, dem zull(e)n ze aus der Czeche wenff(e)n. ffort me wer dem andir zeyn gesynde entfrembet vnd des obirknmen wirt, der zal volle Czeche gewynne(n). Auch welch geselle her zey cleyn adir groß offsteet, vör den vir rechen tagen welch meystir en zeczit der zal volle Czeche gewynne(n). Auch me geben wir en, daß ze loe noch der Czeche kewffen zull(e)n, wenne eynir eyn fudir kewffit, zo zal der andir auch kewffin, eyn nach dem andrn noch der Czeche wenne eynir gekeffit zo zal her is dem andern kunth tuen vnd wer daß nicht tut, adir me kewffit, der zal der Czeche eyn halb phu(n)t wechsis geb(e)n. Auch Me asche vnd gestossen loe, zullin ze auch noch der Czeche kewffin, wenne eynir eyne(n) scheffil gekewfft, zo zal der andir auch eyne(n) kewffin auch noch der Czeche bey eyne(m) pfunde wechsis. Auch keyn Gerbir zal czu vns zeyn, wenne ze konnen zelbir gerb(e)n. Me geb(e)n wir en, keynir vndir en zal keynem Dorffschvstir keyne Vorderunge tuen, bey eyne(m) phunde wechsis. Auch zal keyn schustir vndir der ffoyten auswenig der Stat zeyn. Me gebe wir en, wer en alde schue gebit zu mechen, vnd dy yn sechs wochen nicht lozet, dy zull(e)n ze vorkewffin. Auch wer vndir en ere Hemelchkeyt offimaart, der zal volle Czeche gewynnen.

Deß zu Orkunde halb(e)n wir vnsir Ingesegele an dezen keiginwortig(e)n briff loss(e)n anheng(e)n. Geschen vnd Gegeb(e)n zu der **Grosse**, am dem neheste ffreitage vör Viti, noch Gotis Gebort **Thawsund firostndirt** Jore vnd yn deme **Newnde** vnd **fumffzigist(e)n** Jore etc. Jtem wir ob(e)n genante Erbffoyte vnd Rotmannen bekennen, das das der fleckin als dy Schu Benck(e)n Fleisch Benckin, Brot Benckin offgebawet zeint ist der Stat vnd nicht der Föyten, wenne dy Stat en bezalt hot pesch Baben vnd ffoyte zu em insincht hab(e)n.

Gdy jeden mistrz u drugiego sadła, dębniku albo popiołu pożyczy, a nie zapłaciwszy na oznaczonym dniu stósownie do umowy, będzie w cechu zaskarżony, powinien mu cechmistrz nakazać, aby się uiścił z należytości do dwu niedziel; czego jeżeliby nie dopełnił, będzie tak długo półfuntkiem wosku karany, dopokąd nie zaspokoi. Także jeżeliby który mistrz skóry albo skórki, bać wyprawione bać surowe pojedynkiem na targu skupiwszy, chciał z miejsca wywieźć, powinien będzie takowe wyprawić albo braci odprzedać pod przepadkiem cechu. Dopuszczamy też, aby mistrze pojmanego złodzi ja, który między nimi albo w jatkach kradzież popełnił, na szeląg sądzić kazali. Ktoby z mistrzów przy piwie braterskiem albo w jatkach albo w cechu okazał się popędliwym i noża dobył lub też łajał, da za karę ośminę piwa; zaproszony na piwo braterskie czeladnik lub ktokolwiekby inny, gdyby sprośnie się zachował albo lżył albo kłótnię wszczął, będzie musiał taka samą winę złożyć jako i mistrz; przydybany zaś na cudzołoztwie albo żyjacy na wiarę, ma być z cechu wyrzucony. Kto drugiemu czeladź odmawia a będzie o to przeświadczon, musi się na nowo do cechu wkupić. Mistrz przyjmujący do roboty małego czy wielkiego czeladnika, który od innego mistrza przed czterma porachunkami odszedł, powinien całą należytość cechową zapłacić. Chcemy też, aby dębnik za cechą kupowali, to jest: jeżeli jeden mistrz kupi furę, więc i drugi może kupić, ale kolejno za cechą, a gdy jeden kupi, powinien następnego o tem zawiadomić; kto tego nie uczyniwszy kupi, da cechowi półfuntek wosku. Popiół i dębnik tłuczony mają także za cechą kupować, a gdy jeden kupi miarę, więc i drugi ma kupić miarę za cechą pod winą funta wosku. Garbarz też w mieście niepotrzebny, gdyż szewcy sami skóry wyprawiać mogą. Zakazujemy oraz, aby żaden z mistrzów szewcom wiejskim potrzeb nie odprzedawał pod funtem wosku. Również nie wolno żadnemu szewcowi na wójtowszczyźnie za murami miejskiemi przebywać. Zezwalamy też przedać stare obuwie do podszycła zostawione, jeżeli je właściciel w sześciu tygodniach nie wykupi; a gdy który z nich tajemnice cechowe wyjawi, będzie musiał na nowo się wkupić do cechu. 1)

Na świadectwo czego pieczęć naszą u niniejszego zawiesić rozkazaliśmy. Działo się i dano w **Krośnie** *w piątek przed ś. Witem roku po Bożem narodzeniu* **Tysiac Czterysta Piećdziesiat Dziewiatego.** *My wyżej wymienieni Wójtowie dziedziczni i Radźcy zeznajemy także, iż plac, na którym jatki szewskie, rzeźnickie i piekarskie stoją, nie do Wójtów lecz do miasta należy, albowiem miasto go zapłaciło i Wójtowie żadnego doń prawa nie mają.*

Według oryginału udzielonego nam w czerwcu 1848 roku przez pp. Jana i Jakóba Brodackich. Wyłuszczone w tym dokumencie ustawy nadali cechowi pierwotnie wójtowie dziedziczni Piotrowie z Radźcami Janem Stewbil, Mikołajem Zenker, Piotrem Zeller, Mikołajem Welusz, Janem Szrot i Janem Poszkromer, na posiedzeniu piątkowem przed Bożem narodzeniem r. 1424.

We Lwowie 16go lipca 1854.

Wolański.

Próby rzeźnicze.

Celem dojścia, jaki jest stosunek ciężaru żyjącego bydlęcia do wagi rzeźniczej, czyli raczej, jaki jest stosunek części użytecznych zwierzęcia do reszty, liczne robiono próby rzeźnicze, których wypadek jest taki, że w przecięciu 100 funt. wagi za życia daje:

a) u bydła zupełnie chudego 50 f. mięsa w 4ch ćwierciach.
b) u na pół tucznych . . . 52 „ „ „
c) u dobrze utuczonych . . 57 „ „ „

W 4ch ćwierciach na 100 funt. mięsa jest:

d) u chudego, ale zdrowego bydlęcia 6 — 8 funt. łoju.
e) u na pół tucznych . . . . . . 9 — 12 „ „
f) u zupełnie utuczonych . . . . . 13 — 20 „ „

Głowa, ozór i nogi wynoszą zwykle 19 — 20 części wagi żywego bydlęcia (m. w. 5%), skóra zaś 11 — 13tej części (8 — 9%.

Co do skóry wielka bywa różnica.

Jeżeli więc wół na zabicie, ważyć będzie żywo 1000 f. przyjąć można dosyć pewnie, że wyda:

1) Będąc dobrze utuczony:	570	f.	mięsa,
	78 — 120	„	łoju,
	130	„	skóra, łeb, ozór i nogi.
	820	f.	bez krwi, wnętrzności i t. d.
2) Na pół tłusty:	520	„	mięsa
	80 — 120	„	łoju,
	130	„	skóra i t. d.
	770	f.	bez krwi, wnętrzności i t. d.
3) Chudy: . . .	500	f.	mięsa,
	39 — 40	„	łoju,
	130	„	skóra i t. d.
	670	f.	bez krwi, wnętrzności i t. d.

Wykazuje się z tego jasno, że zysk stosunkowy z bydlęcia powiększa się, im tłuściejsze jest bydlę.

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. Drukarni rządowej.